

ELECCIONS AL PARLAMENT DE CATALUNYA 2003

ÀMBIT JUSTÍCIA

L'acció de govern feta per la Generalitat en l'àmbit de justícia, és lluny de poder ser considerada com a positiva en el seu conjunt, salvant algunes actuacions que, tot i ser molt millorables, han tingut una incidència important. Cal esmentar el Codi Civil i el pla pilot de funcionament en català d'unes quantes oficines judicials.

En general, però, la justícia ha continuat patint els mals de sempre, mals endèmics que en aquesta legislatura els governs tampoc han sabut solucionar.

La situació de crisi i desorganització de la justícia, pel que fa a l'àmbit estatal, s'ha agreujat amb l'entrada en vigor de la Llei d'Enjudiciament Civil, la Llei de Menors, i més s'agreujarà encara amb les modificacions a experimentar a la LEC amb els judicis ràpids.

L'ús del català és mínim, pel fet de no ser un deure el seu coneixement, i el dret dels ciutadans que s'hi adrecen en la seva llengua pròpia no té correspondència amb l'obligació dels jutjats i tribunals de respondre'ls en la mateixa llengua. I encara més greu pel que fa als registres públics on és totalment inexistent.

La descentralització no existeix en l'estructura i organització del poder judicial, i les competències de la Generalitat no han estat desenvolupades al màxim.

La justícia no funciona bé i l'Administració de justícia no gaudeix de credibilitat. La justícia és lenta i cara, i la garantia del dret de tota persona a rebre una justícia àgil i eficaç avui no és una realitat. Per això, cal una transformació important que situï la justícia al servei de les persones, més accessible i més humana, que doni un servei públic de qualitat, ràpid i creïble, i que garanteixi els drets de tothom en condicions d'igualtat.

L'any 1984, la Generalitat va assumir amb el traspàs de les presons la responsabilitat en els aspectes organitzatius i de personal, així com d'execució de la legislació penitenciària, amb el mandat de donar efectivitat als preceptes legals sobre reinserció i rehabilitació, així com de guarda i custòdia de les persones privades de llibertat.

Històricament es poden distingir dues etapes a partir d'aquell moment: la gestió inicial, amb la posada en marxa dels diferents serveis i infraestructures (Quatre Camins i Brians) i els darrers anys, d'una paràlisi i inoperància alarmant, amb una infrainversió acumulada en nous establiments.

La primera etapa es caracteritza, igualment, per un fals progressisme en les polítiques de règim i rehabilitació, amb una visió paternalista del reclus, basada en el voluntarisme sense

continguts ni model. L'absència de processos avaluatius, de política coherent de personal i sobre el treball penitenciari són les constants d'aquest període.

Actualment es produeix una alarmant manca de personal en les diferents àrees: administració, tractament i vigilància. L'increment dels serveis i de la població reclusa (el nivell d'ocupació actual és del 125% de la capacitat dels centres, havent passat dels 5100 interns de 1990 als prop de 7000 actuals) no ha anat acompanyat del corresponent increment de plantilles. La conseqüència són unes ràtios internes de personal perverses, especialment en alguns centres.

Les infraestructures i els mitjans materials són l'altra assignatura pendent. Després d'anys d'inoperància, l'aprovació d'un Pla de creació i substitució d'establiments penitenciaris l'any 1996 ha acabat donant lloc, en la pràctica, al manteniment per ara dels 3 centres penitenciaris de Barcelona i la continuïtat de la política de construcció de macrocentres en el futur, en contra de la possibilitat d'erigir nous centres de capacitat petita que proporcionessin avantatges des del punt de vista de les condicions físiques, la distribució territorial, així com des del punt de vista de l'intern, evitant el seu desarrelament sociofamiliar i de la seva inserció futura.

ORIENTAR EL FUNCIONAMENT DE L'ADMINISTRACIÓ JUDICIAL A ESTÀNDARDS DE QUALITAT

1. Objectius

- 1) Desenvolupar plenament el Dret Català.
- 2) Millorar i normalitzar l'administració de justícia a Catalunya.

2. Mesures

- 1) Descentralitzar el Poder Judicial i de l'Administració de Justícia, amb plenes competències.
 - a) Amb la creació d'un òrgan propi de govern del Poder Judicial a Catalunya, un "Consell Judicial de Catalunya".
 - b) La creació de la figura del "Fiscal General de Catalunya".
 - c) El Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, com a darrera instància judicial a Catalunya, en tots els àmbits.
- 2) Substituir els actuals cossos estatals de funcionaris de justícia: cal la limitació de la mobilitat geogràfica i l'obligació del coneixement de la llengua i del dret propis.

3) Millorar l'oficina judicial:

a) Redefinir els àmbits de les demarcacions judicials per adequar-les a la realitat social i demogràfica.

b) Creació de nous jutjats i conversió de l'oficina judicial en vertaderament operativa i funcional, optimitzant els recursos i potenciant i redefinint funcions.

c) Transferència de totes les competències en matèria de personal.

d) Dotar d'instruments per millorar la professionalitat de tots els funcionaris al servei de l'Administració de Justícia, per assegurar-ne l'eficàcia en els processos i les resolucions i l'eficiència de la justícia.

e) Establiment de sistemes de control de qualitat respecte a l'atenció del ciutadà i del funcionament de la justícia, amb criteris de modernitat, d'eficàcia, eficiència i resultats, així com de tracte al ciutadà i rapidesa en el tràmit.

f) Establiment d'oficines d'atenció a l'usuari a tots els edificis judicials, amb sistemes de fulls de reclamació, si cal.

4) Desenvolupar mitjans extrajudicials de resolució de conflictes: com una manera d'aproximació i accessibilitat a la justícia per mitjans no tradicionals, com mediacions, arbitratges.

5) Potenciar la reducció dels costos derivats dels procediments judicials: implantació d'un IVA reduït a minuts de professionals.

6) Capacitar la Generalitat per legislar i reglamentar les funcions públiques notarial i registral: assumpció de la capacitat normativa relativa al notariat i als registres, així com de les competències executives, de planificació i regulació de l'exercici de la professió, superant el marc competencial actual, mitjançant la modificació de l'art. 24.1 de l'Estatut.

7) Impulsar la reforma dels reglaments dels registres públics pel que fa a la llengua de l'assentament, per tal que els assentaments es facin en la llengua del manifestant o del document presentat.

8) Implantar la normalització lingüística en l'administració de justícia: fer possible l'ús normal i preferencial del català, amb tots els mitjans necessaris, tant tècnics com personals. La discriminació idiomàtica que estableix la LOPJ, i altra normativa encara vigent, va en contra del principi d'igualtat i del sistema de la doble oficialitat de la llengua vigent a Catalunya. A més, comporta un incompliment de la Carta Europea de Llengües Regionals o Minoritàries que vincula l'Estat espanyol per sobre de la legislació interna, i els projectes de llei en tràmit actualment no incorporen les garanties d'aplicació d'aquests drets.

9) Desenvolupar de forma sistemàtica el Dret Processal Català: el quasi bé inexistent dret processal català força els operadors jurídics a interpretar les lleis processals estatals. Aquesta tasca és complexa i el resultat és molt precari perquè la institució en qüestió pot ser aliena al dret substantiu i al dret adjectiu estatal. El dret processal de l'estat està pensat des d'un altre ordenament, amb institucions i principis generals molt sovint no coincidents.

10) Modificar la Llei d'Unions Estables de Parella: el concepte de família que es deriva de la CE i de la jurisprudència del TC no s'esgota en el matrimoni. En una societat plural com la catalana, també és família aquelles unions contingudes en la llei. Catalunya té dret a desenvolupar polítiques familiars diferents a aquelles que pot desenvolupar l'Estat, amb el ple reconeixement de drets i obligacions a gais i lesbianes.

11) Completar el Codi Civil de Catalunya: com a competència plena pel que fa al dret privat i la no aplicació del codi civil espanyol com a subsidiari. Aquest nou marc legal ha de ser completat amb rapidesa, amb independència que la tècnica jurídica es pugui millorar després en procediments més lents d'elaboració.

REPLANTEJAR LES POLÍTIQUES PENITENCIÀRIES, DE REHABILITACIÓ I DE JUSTÍCIA JUVENIL

1. Objectius

- 1) Evitar els actuals problemes de massificació mitjançant la modernització de les infraestructures i establiments penitenciaris a partir de la construcció de centres petits.
- 2) Afavorir la reinserció social de les persones condemnades com a element fonamental d'una nova política penitenciària, de rehabilitació de justícia juvenil.
- 3) Replantar el sistema motivacional dels interns i millorar del treball penitenciari com instrument de resocialització.

2. Mesures

- 1) Despenalitzar conductes i plantejar seriosament la recuperació del sistema de redempcions a partir de determinat tram de compliment de la condemna.
- 2) Potenciar mesures alternatives a la presó, amb dies multa, treballs per a la comunitat, reparació del mal ocasionat, arrest de cap de setmana, arrest domiciliari amb control telemàtic.

- 3) Substituir i/o readaptar els centres actuals, amb la construcció de nous centres petits i urbans, mixtes, que permetessin una bona classificació interior.
- 4) Replantejar el sistema motivacional: el treball als centres penitenciaris, amb orientació empresarial, programes de formació ocupacional, formació professional, inserció laboral i treball remunerat.
- 5) Coordinar els òrgans responsables de l'execució de la pena.
- 6) Desenvolupar el Reglament Penitenciari català, que permeti racionalitzar el personal donant una nova orientació als llocs de treball, eliminant el personal que no s'adeqüés a les exigències dels nous llocs de treball, amb jubilacions anticipades, traspàs a altres llocs de treball no penitenciari.
- 7) Generalitzar el suport psicològic al personal.
- 8) Elaborar un Estatut de la Funció Pública, referit a l'àmbit penitenciari, i reestructurar els Serveis Centrals.
- 9) Intervenir especialment en la població estrangera, amb reinserció social especial que comporti coneixements de llengua, cultura, costums i habilitats socials, i si és necessari mitjançant extradicions, tenint en compte el nou tipus de delinqüència.
- 10) Introduir programes d'intervenció postpenitenciària, que tinguin en compte la inadaptació social, que fomentin els valors personals i familiars i creïn hàbits socials determinats.